prætorio; quam clarissimi præsides provinciarum, & eis obsequentia officia & locorum defensores, & alii publicorum tractatores, si hanc legem violaverint, aut violari concesserint, aut confessim & vere ejus violatores minime detulerint.

3.

CUm in civitate aliqua frumenti comparandi curatore opus est, ejus [1] creatio fiat arbitrio, & electione episcopi, & primorum civitatis, non ut videbitur creatoribus, neque ex quibus voluerint personis, sed soli ex regione illa officiales militantes, & dimissi ad munus illud sitoniæ ab eis promoveantur. Hi namque, qui in publicis negotiis diu sunt exercitati, facilius sitoniæ munus expedient. At [2] omni damno liberentur, qui eam necessitudinem, curamque sustinuerint, & secundum leges discutiantur: quandoquidem æquum non est, ut ex tot laboribus damnum ferant: frumentum autem præbeant non majore pretio, quam in foro distrahatur. Qui violarit legem, aut violari concesserit, triginta librarum auri multam sustineto.

TIT. XXVIII.

DE COLLATIONE DONATORUM [3], VEL RELEVATORUM 4, AUT TRANSLATORUM 5, SEU ADÆRATORUM 6.

1. Impp. VALENT. & THEODOS. AA. Hermocrati PP. [7]

DIspositionem amplissimæ recordationis Antiochi [8], quæ certam quantitatem ante se relevatis possessionibus nomine canonis indixit, non imminui [9] decernimus: id enim quoniam in canonem cecidit, & anniversaria debet pensitatione persolvi: nec in præteritum, nec in posterum patimur esse concessum. Indulgentiam vero memoratæ descriptionis, & in ante actum, & in posterum tempus non solum in relevatis, verum etiam in donatis, adæratis, translatisque, seu quodlibet aliud nomen novæ descriptionis excogitatum est, volumus observari: nullamque super his unquam [10] exactionis molestiam formidari: quibus non tantum reliqua præteriti temporis relaxamus, sed nec in posterum quicquam innovationis [11] aut oneris [12] adjiciendum esse censemus: nullique licere deinceps contra divalia statuta relevare suas possessiones. † Noverit tamen amplissimæ tuæ sedis officium, quod si aliquando nobis suggestio huic nostræ sanctioni contraria porrigatur: vel si sacris mandatis, si [13] quis forte citra [14] suggestionem his piis dispositionibus adversa emanaverint [15], obsequatur, & aliquos [16] tanquam debitores ex hujusmodi titulo crediderit exponendos [17] ducentarum librarum auri se sciat condemnatione multandum. Dat. 12. Kal. Dec. THEOD. A. 18. & ALBINO CONSS. 444.

TIT. XXIX.

DE COLLATIONE ÆRIS [18].

Pro ære potest solvi aurum tanti valoris. Bart.

1. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Hilario [19] PP.

ÆRis pretia, quæ a provincialibus postulantur, ita exigi volumus [20], ut pro viginti [21] libris æris, unus auri solidus a possessore reddatur. Dat. 5. Kalend. Jun. *Mediolani*, ARCAD. 4. & HONOR. 3. AA. CONSS. 396.

TIT. XXX.

DE [22] DISCUSSORIBUS.

Si æstimator male æstimat, ipse tenetur. Bart.

3. Imppp. VALENT. VALENS & GRAT. AA. ad Artemium Vicar. Hispaniarum [23].

QUotiens in [24] disceptatione constitarit inique discussionem fuisse confectam, & fidem facti non poterit approbare discussor, ipse in eodem titulo [25], & in eodem modo ad solvendum protinus urgeatur, in [26] quo alterum perperam fecerit debitorem. Dat. prid. Id. Maji, VALENTIN. N. B. P. & VICTORE CONSS. 369.

2. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Messalæ PP. [27].

NE casu amissa securitate [28] publica, quædam præda nascatur collatoribus: decernimus, ut quando securitates a discussoribus seu apparitoribus expositæ, ratiociniis [29] publicis continentur, rursus [30] per injuriam [31] non petantur. Dat. 5. Kalend. Decembr. [32] *Mediolani*, STILICHONE, & AURELIANO CONSS. 400.

Ab onere discutiendi, & æstimandi patrimonia nullus excusatur, nec etiam miles, nec militans. Bart.

3. Impp. THEODOS. & VALENTIN. AA. Apollonio PP. [33].

PEr singulas provincias, vel civitates, honoratis usque ad Comitivam consistorianam [34] nec non etiam militantibus, & suis obsequiis non adhærentibus, advocatis [35], quin etiam fori provincialis mandari discussionis jugerum sollicitudinem decernimus. Dat. 5. Kalend. Januar. EUDOXIO & DIOSCORO CONSS. 442.

4.

NEmo fiat discussor aliter, quam [36] ex jussione principis, specialiter discussoris faciente mentionem, non præfectorum jussu, non ex præcepto alterius cujusquam judicis, non civilium [37] operum, vel pecuniarum frumento comparando destinatarum, vel portuum, vel eorum, quæ impenduntur in aquæductus, murorumve constructione, vel ad vias sternendas, vel ad pontium & aggerum instructionem, sed neque pecuniarum ad lavacra destinatarum, vel alio quocunque modo ad civilem rationem pertinentium.

† At princeps, sive ex ærario pecunias miserit ad mœnium, vel alterius operis constructionem, sive ab alio relictas civitatibus pecunias invenerit, semel vel etiam sæpius cum is federit animo, mittat discussorem, qui opus admetiatur, & rationes putet exacte, & ad se referat: ut si recte sumptus facti sunt, iis, qui fecerunt, sacra securitas conficiatur, qua freti nullam ii postea, vel heredes eorum, aut bonorum possessores quæstionem patiantur.

† Valeat, & ab discussore post rationum discussionem emissa securitas, nec sacra apocha, nec alia qualibet cautione indigens. † Sumptus [38] autem discussoribus pollicetur Constitutio, ut sine damno ratiocinia tractent. Eos vero, qui de suo impendunt in opera civitatis, vel alias publicas necessitates, heredesque eorum, nullam vult discussionem sustinere, vel lucrorum, vel eorum, quæ dicuntur ἀγωγικὰ [39] aut παραπομπικὰ, vel sumptuum, qui fiunt circa mulos fiscales, aut muliones, vel prosecutionum ratione, vel eorum, quæ generali nomine vocantur solemnia. † Cæterum præsidum nemo discussorem mittat, sed referat ad principem in hoc, ut ab eo mittatur, qui hæc discutiat, ac ne unum quidem obolum inde corradat, sed tam fisco, quam collatoribus jus suum conservet: & si inventas apud aliquos pecunias fiscales exegerit, & sacro ornamento [40] intulerit, licito jure sibi in singulas libras sex solidos pro solatio retineat. Quod si, vel obolum invitis, aut volentibus provincialibus acceperit, is quidem quod accepit reddat, quadruplum fisco inferens, & criminaliter coërceatur, quasi proditor fisci, collatorumque concussor. Qui autem dedit, quasi hoc ipso confessus se fisci rationibus obnoxium, rursus discutiatur, & exigatur. † Discussione autem solennium facta, & ad principem perlata, discussis sacra securitas detur: dari etiam ea potest a discussoribus, ita ut utroque casu nullam illi postea discussionem patiantur. Neque vero ob securitatem a se expositam discussor quidquam accipere potest, vel si quid exigat, possessoribus, & municipibus eum propulsandi [41] jus est: referendi etiam ad principem, ut mittat aliquem, qui hoc genus concussionis coërceat.

† Præses, qui post hanc legem non accepta ex scripto jussione principis, discussorem quacunque ex causa miserit, 20. librarum auri, & officium ejus 15. pœnæ subjiciatur, qui nec occasione repurgationis cloacarum, vel ædificiorum muris adjunctorum, vel ruinæ eorum: vel ob factas in publicis porticibus πεσδολάδας, ut vocantur, & areas, vel eorum, quæ in civitatis intercolumniis ædificata sunt, quasi destruenda sint, vel de imaginibus, aliisve a se excogitatis modis, aut civilibus quæstionibus ullas jussiones facere potest. Sed & si fecerit, licet [42] civibus executioni earum obsistere, minimeque eis satisfacere, præsidibus provinciarum hoc silentio transmittentibus, & omni civili, publicoque auxilio eisdem subdendo pœnis, facultatem quoque habentibus iis, qui voluerunt preces principi offerre, & gesta perdocere, ut principalis indignationis correctio consequatur: præsidibus item talia jubentibus viginti libris auri multandis, majoremque principis commotionem expectantibus: officio autem obsecundante præter multam quindecim libr. auri in corpus castigando. Soli enim principi licet horum inspectionem [43] viro integro & fideliter atque ex usu civitatum hæc indaganti, nihilque protinus ob id accipienti mandare. † Provideant autem patres civitatum possessorumque potiores, ne quis civilem, vel publicum ullum locum in muris, vel in publicis porticibus, vel obsequiis, vel aliubi injusta ex causa detineat, & ne cuiquam detur

Barbaros, Plutarchus *in Gracchis* ἐπικούρους: & in conciliis mulieres συνεπικούρους: Paulus πικουρικοὺς appellat. Evocati vero milites, ἀνακλητοὶ veterani, quos post patris cædem Augustus excivit ex Galatia & Casilino, quorum fuit certum corpus ferentium vites centurionum more. *Dion.* 55. quos ideo Centuriones certe possis appellare. Nam & ita Titinnium, quem Velleius Paterculus, C. Sallii evocatum, Dio 47. & Valerius 9. Centurionem appellant, vide Cujac. 7. *observ.* 10. 1 Sitonæ creantur ex cohortalibus, arbitrio primorum civitatis & Episcopi. 2 Vide *l. 5. item rescripserunt.* 6. *ff. de administrat. rerum ad civit.*

3 Donat possessiones Princeps, dempto canone: relevat possessiones tributis: transfert possessiones in jus aliud, aliamve fundionem. 4 Adde *l. 24. ff. de Censib.*
5 *l. 5. §. de sacros. Eccles.* 6 Adærare est æstimare & taxare pecunia, quod in annonis interebatur. 7 Ex *lib.* 11. *tit.* 20. *l.* 6. *C. Theod.* in qua tamen legitur, *Anisicho P. P.*
8 Qui fuit P. P. ante Hermocratem: ad quem scripta hæc constitutio. adde *l. ult. C. Th. eod.*
9 Minui. 10 Iniquam. 11 *l. pen. l. de omni agro. l.* 11. *tit.* 58.
12 Muneris. 13 Mandata citra suggestionem & libellum dantur ultro: tacita vero alterius suggestione dantur ex libello. Porro ut differant a pragmatica sanctione, oraculo & adnotatione dixi ad *l. ult. supr. de petit. bonorum sublatis.* 14 Contra.
15 Manaverint. 16 Alios. 17 Al. *exigendos*, in *C. Theod.*

18 Æs interebant fisco quadam provinciæ, ut Cyprus: quæ ideo ærosa. Festus.
19 Ex *C. Theod. lib.* 11. *tit.* 21. *l.* 2. 20 Pro ære aurum provinciæ inferre possunt hac forma: pro vicenis libris æris, singulos solidos, *ut hic. l. unic.* J. *de argentis pretio. l.* 10. *tit.* 76. Ita solvi aliud pro alio volenti potest. *Goth.* Intellectum hujus l. vid. apud Covarruv. *de vet. num. collat. c.* 3. Anf. 21 In *C. Theod. viginti quinque.*

22 Περὶ ἀναγνωσκόντων ἤτοι κελευόντων τῶν ἐν τοῖς δήμοις καταρρηνιζομένων καὶ τῶν δημοσίων ἀνοικοδομῶν καὶ γεφυρῶν, καὶ ὁδοῦ, καὶ ἀναγκαίων καὶ ἀναλωμάτων καὶ ὅτι οἱ σκηπτρομένων καὶ ὅτι οἱ ἐκόμη λίτρας τῶν ἀπαντησόντων παρ' αὐτῶν νομισμάτων ἢ λαμβάνουσι. Id est, De descriptoribus sive discussoribus, qui mittuntur in provincias, & ad fiscum, ex quacunque causa pertinentia pædarant, & tractant, & exigunt. Item quod in libra qualibet centum quæ exiguntur, fex aureos accipiant. *Synopf. Basil.* (6. *tit.* 10. De discussore adde munus aliud ex *l.* 9. §. *de Judæis.* Et breviter, Discussor, Disceptator rationum, fiscalium vel publicarum ab aliis tractatarum. *l. ult. J. eod. l. cap. post.* 26. § *de appell. l. pen. supr. quorum appell. l.* 1. §. *de ratiocin. oper. publ.* Symmachus *in epist.*
23 *C. Theod. l.* 11. *tit.* 26. 24 Quoties discussor non probaverit discussionem? se cum fide, recteque factam esse, eodem ipse titulo urgeatur, quo alterum gravavit. *Syn. ib. c.* 2.

25 Id est, eadem specie, & quantitate. *l.* 6. *J. censibus. l.* 11. *tit.* 57. 26 Vid. *l.* 1. §. *de ratiocin. oper. public.* 27 *C. Theod. ibid. l.* 2. *quibusdam tamen mutatis.*
28 Securitate, seu apocha illationis amissa fides, ex polyptychis, id est, rationibus publicis fumitur, *ut hic, & l. illata* 4. §. *de fide instrumentorum. l.* 2. §. 1. *supr. de quadrien. præscr. l.* 11. J. *de susceptoribus. h. l. tit.* 70. 29 Ratiocinia publica, polyptica, seu polypsycha Græcis, quod eæ chartæ πολλὰς ἀποκολλήσεις οὖν σύνταγμα habeant, funt vero rationes publicæ, *l.* 2. *C. Th. eod. l.* 13. *C. Theod. de ind. deb.* non chirographa aut apochæ, ut Alciatus putat 3. *parergon.* De Diptychis vide, quæ scripsi ad *l.* 7. *in fin.* §. *de summa Trinit.* adde Cujac. 4. *obs.* 27.
30 Sine injuria autem petuntur: quoties desiderant collatores tabulas publicas sibi exhiberi. Ea ratione possessores recte postulant centuales proferre tabulas publicas, ex quibus discant debitorum sive reliquorum modum. *Novell.* 17. *c.* 8. & 128. *c.* 4. 31 *l.* 3. J. *de metallis. l.* 11. *tit.* 6. Goth. Adde *l.* 57. *ff. de administrat. tutor. & Novell.* 17. *cap.* 8. S. L.
32 Al. C. P. 33 In manuscripto legitur, *prafecto Augustorum.* 34 Discussionis onus injungi potest non honorariis tantum comitibus consistorianis, sed etiam in actu positis, si suis obsequiis non adhæreant, *arg. l.* 1. J. *de jurisdict. officiorum.* Item advocatos fori provincialis, quod tamen pugnare videtur cum *l.* 6. *supr. de advoc. diversi. judic.* nisi eam ad illustrium & spectabilium judicum dumtaxat advocationem referas, non ordinarium, quæ non nisi impleto hujusmodi munere, immunitate fruitur. *l.* 1. J. *quib. mun. exc.* Mod. 35 Imo advocatis mandari non potest. *l.* 6. §. *de advocat. diversi. judicior.* 36 Discussor rationum, (qui Logothera Juliano Patritio est) seu rerum ad civitates pertinentium a solo principe mittebatur: non a P. Prætorio, non a Comite largitionum, aut privatarum, aut a Præside. Id enim princeps sibi adrogat: ordinari vero discussores hujusmodi rationum, Episcopus & quinque primi civitatis. *Novell.* 128. *c.* 16. *vers. Singulis autem* 37 Pecuniæ civiles, seu civitatum (Galli vocarent, *deniers d'octroy*) in hos usus præcipue vertebantur, videlicet in opera publica, frumenti coemptionem, portus, aquæductus, muros, vias, pontes, aggeres, balnea.
38 Discussor sumptus accipit ex publico, non a collatoribus. 39 Species illatæ a provincialibus, vel ad arcam P. P. transmittebantur, vel consumebantur in ipsa provincia. Transmittebantur autem sumptibus provincialium, quæ ἀγωγικὰ, & ἀναγωγικὰ hic dicuntur. Pro his vero, quæ in ipsa provincia vero discussores hujusmodi rationum, Episcopus & quinque primi civitatis. *Novell.* 128. *c.* 16. *vers. Singulis autem* 40 Sacrum ornamentum hic nihil aliud, quam sacrum ærarium: quod Nicetas vestiar um quoque appellat. 41 Officialem injuste exequentem repellere jus est. dixi ad *l.* 5. J. *de executoribus. l.* 12. *tit.* 61. 42 Officiali injuste exequenti licet resistere.
43 Discussori hic inspectionem tribuit, de quo vide Cujac. *hic.*

quidquam

quidquam ex publico sine sacra forma. Quæ enim fuerint ab eis tradita, non recte rescindentur: & in damno versabuntur, qui acceperint. Iidem provideant, ne, qui ex sacra forma habent possessionem aquæ, quid usurpent præter cæteros, & hic quidem plus, ille minus accipiat. † Hæc autem magnificus Comes rerum privatarum, & ei obsequentes Palatini perscrutari & deferre debent, impositasque pœnas exigere: vel si neglexerint, viginti libris auri multantur, officium vero 15.

TIT. XXXI.

DE [1] DECURIONIBUS ET FILIIS EORUM, ET QUI [2] DECURIONES HABEANTUR, ET QUIBUS MODIS A FORTUNA CURIÆ 3 LIBERENTUR.

An pater, & ejus heredes pro filio teneantur.

1. Impp. VALER. & GALLIEN. AA. & Valerianus C. Carterio.

SI cum te pater *decurionem esse* voluisset, & illo in rebus humanis agente [4] honor tibi iste delatus est: tenentur quidem etiam heredes ejus Reipubl. nam in hac parte vice fidejussoris pater accipitur: sed non ante, nisi [5] tuis [propriis [6]] rebus excussis. PP. 5. Kalend. Decembr. ÆMILIO & BASSO CONSS. 260.

De ratione nominandorum magistratuum.

2. Exemplum sacrar. literarum DIOCLET. & MAXIM. AA.

OBservare oportebit Magistratus [7], ut decurionibus solenniter in [8] curiam convocatis, *nominationem* ad certa munera faciant: eamque statim in notitiam ejus, qui fuerit nominatus per officialem publicum perferri [9] curent: habituro appellandi [10], si voluerit, atque agendi [11] facultatem apud [12] Præsidem causam suam jure consuero: quem si constiterit nominari minime debuisse, sumptum [13] litis eidem a nominatore restitui oportebit. Sine die & consule.

De ætate.

3. Iidem AA. & CC. Julio.

CUm decurionatus honorem [14] sponte susceperis, ab albo [15] eximi, [licet] annosum te esse dicas, non potes. PP. Id. Novembr. DIOCLET. A. 2. & ARISTOBULO CONSS. 285.

De filiis adoptivis.

4. Iidem AA. & CC. Cassiano S. P.

CUm adoptivum [16] filium ex adoptantis dignitate decurionis filium effici nulla dubitatio sit: pro atrocibus injuriis eum quem ad [17] vicem [18] naturalis [19] pignoris tibi adscribebas, a Præside provinciæ illicitis corporis cruciatibus adici non oportuit [20]: hoeque congruenti pœna coërcebitur [21]. PP. [22] 2. Kal. Decembr. DIOCLET. A. 2. & ARISTOBULO CONSS. 285.

De filiofamiliis.

5. Iidem AA. Alexandro.

FIlios [23] in potestate patris positos, ad munera seu honores non posse evocari [24] falso tibi persuasum est. Sane si [25] ad nominationem [26] filii consensum non accommodaveris, ob administrationem ipsius minime conveniri poteris. PP. 6. Id. * MAXIMO 2. & AQUILINO CONSS. 286.

De expertibus litterarum.

6. Iidem AA. & CC. Leontio.

1 Decuriones publici consilii causa in coloniis ac municipiis conscribebantur. *l.* 239. §. 5. *ff. de verb. sign.* Suæ curiæ quasi Senatores erant. *l.* 33. J. *eod.* Ex iis magistratus ipsi, id est Duumviri, Ædiles (in aliquibus municipiis Dictatores, Prætoresque) creabantur: nec aliis, quam decurionibus, illi honores demandabantur. *l.* 7. §. 2. *ff. eod.* Pecunias publicas tractabant, erogandas decernebant; annonam civitati uti superesset, providebant. Curatores frumenti, olei comparandi, vel operum publicorum, aut alterius negotiationis publicæ causa, Legatos, Syndicos & Tutores periculo suo constituebant: Tributa, census, & legata Reipublicæ exigebant: omnium denique, quæ universim ad Rempublicam pertinebant, curam gerebant. *l.* 30. *ff. de negotiis gest. l.* 2. 8. 17. §. 7. *l. ult.* §. 2. *ff. ad munic. l.* 5. §. *de administr. tutor.* Procuratores, conductores, aut eorum fidejussores, aut mandatores esse non poterant. *l.* 30. *supr. de locato.* militia eis erat interdicta. *l.* 5. J. *eod.* Tot muneribus, quot decurionatus eos essent, non mitum, quod plerique supplicii quasi loco, Decurionatui addicerentur, de quo dixi ad *l.* 38. J. *eod.* Pro his tamen oneribus, magnis vicissim privilegiis honorati, ut neque fustibus. *l.* 5. *ex quibus causis infamia.* neque quæstioni subjicerentur. *l.* 16. *supr. de quæstionibus.* non in metallum, vel opus metalli damnari: non furcis affigi, ad bestias, aut in opus publice dari, vel vivi exuri poterant: (adeo ut, si pœnæ superiores indictæ essent, a principe liberarentur. *l.* 9. §. 11. *l.* 28. §. 5. *ff. de pœnis, l.* 3. *ff. de veteranis, l.* 3. *supr. de pœnis.*) Denique non capite puniri. *l.* 15. *ff. de pœnis.* Sed si quid capitale admittebant, in carcerem tantum conjiciebantur ac vinciebantur, interea dum Princeps causa cognita de crimine cognoscebat. *l.* 6. §. 7. *ff. de injustis rupt. & irrit. l.* 27. *in fin. ff. de pœn. l.* 1. *in fin. ff. quando appellandum.* Item honos (quod majus est) parentibus & liberis eorum tribuebatur, *ut ex legibus superius propositis constare potest.* Ab extraordinariis etiam muneribus immunes. *l.* 21. J. *eod.* Ac ne curiæ inopia civium deficerentur, a Theodosio primum constitutum, deinde ab ejus successoribus confirmatum, ut naturales filii Curiæ obiit legitimi fierent, suorumque heredum jura nanciscerentur. *l.* 3. *l.* 4. *supr. de naturalib. liberis.* §. 2. *Inst. de hered. ab intest.* 2 *l.* 50. *ff. tit.* 2. *Novell.* 38. *Eci. lib.* 54. *tit.* 1. *Novell. Leon.* 46. Decuriones fublati, proinde hic titulus in Basilicis deest.
3 Al. *curiali.* Goth. *Curia* fenatum significat, qui duplex est, Romæ antiquæ scilicet, & novæ, atque hic dicitur maximus. *l. ult.* J. *hoc tit.* In aliis autem civitatibus funt *curia*, hoc est, fenatus quidem, fed minores. in omnem fenatum, qui conscripti funt confilii publicicaufa, curiales, five decuriones, quodammodo fenatores funt. *l. omnes judices.* J. *hoc tit.* Mod.
4 Si filiusfamilias voluntate patris, & patre superstite decurio factus fit, heredes patris reipublicæ tenentur, excusso prius filio, *l. liberius.* §. *filium. ad municip.* fed fi filiusfamilias a patre decurio factus, post mortem patris honores vel munera quædam civilia fuscipiat, vel si pater voluerit eum decurionem fieri, qui honor demum illi post mortem patris delatus fit, heredes patris eo nomine reipublicæ non tenentur, *l. Lucius.* §. *hoc responsum. ff. ad Munic. l.* 3. §. *ult. l. rescripsimus. ff. de man. & honor.* nec pugnat cum hoc *l. fi filia.* §. *Neratius. ff. trans. rescis.* quoniam ibi vivo patre filio delata est ἀγωνοθεσία, atque eam filium pater susceperum professus est: unde merito heredes tenentur, etsi filius non nisi post mortem patris eo name functus sit. *l.* 1. J. *de petit. successi. patrem.* Mod. 5 *l.* 17. §. 2. *ff. ad municipalem.*
6 Al. *deest.* 7 Duumviri nominationem ad munera civilia faciunt ex more feu lege municipali, convocata curia, fed ab ea nominatione eft appellatio, *l. si ad scribatum. l. si, qui ad civilia. l. cives. supr. de appell.* vel querela potius quam appellatio *l. si nominatus. C. Theod. eod. tit.* fine obfervatione dierum fatalium, *l.* 1. §. *de temp. app.* atque hanc nominationem confirmari oportebat judicio præfidum, *l.* 59. J. *qui & nominatim interesse solent. l.* 1. §. *fed esf prases. ff. quando app. lit.* Mod. 8 *Ad.* 9 Id eft, perferre al. *proferre.*
10 Vid. *l.* 1. §. 3. *ff. quando appellandum. l.* 1. *pr. ff. de vacat. muner.* 11 Peragendi.
12 Vide Socinum reg. 87. *l.* 54. J. *eod. d.* §. 3. *l. unic. in fin.* J. *de vacat. publ. munerib. l.* 1. §. 4. 13 *ff. in pr. ff. ad munic.* 13 Vid. *l. unic.* J. *de sumptuum restitut. h. l. tit.* 67.

E Xpertes [27] litterarum decurionis munera peragere non prohibent jura [28]. Dat. 8. Kal. Maji, AA. CONSS.

De fratribus habentibus bona indivisa.

7. Iidem AA. & CC. Diogeniano.

LIcet indivisa [29] bona fratres habent, nihilominus tamen singuli suo nomine civilibus tenentur muneribus. PP. 4. Idib. Maji [30], Ipsis AA. CONSS.

De infamia. De oculis amissis.

8. Iidem AA. & CC. Platoniano.

INfamia [31], quæ tibi abominanda est, non etiam amissionis oculorum [32] casus, quæsitum tibi adimit honorem. Dat. 16. Kalend. Februar. *Nicomediæ*, CC. CONSS.

De his, qui filios habent, vel non.

9. Iidem AA. Aurelio.

IN albo decurionum præscriptis [33], patrem non [34] habenti filios anteferri constat.

De ætate.

10. Iidem AA. & CC. Aurelio.

SI ultra septuagesimum [35] ætatis annum patrem tuum esse Præses provinciæ perspexerit: eum personalium munerum vacatione perfrui providebit.

Ne uxor pro marito conveniatur.

11. Iidem AA. & CC. ad Maximinum.

UXorem [36] pro marito decurione conveniri non posse [37], proculdubio [38] est.

De infamia.

12. Iidem AA. & CC. Zotico.

NEc infames [39] immunitatem habere, cum [40] hæc privilegii, non notæ sit, convenit. Dat. 5. Kal. Febr. AA. CONSS.

De sententia Præsidis, de ætate, de podagra.

13. Iidem AA. & CC. Proculo.

A [41] Muneribus decurionatus nec [42] sententia Præsidis in perpetuum, nec anni quinquaginta [43], nec podagræ [44] valetudo præstat excusationem.

Quis vacationem tribuere possit.

14. Imp. CONSTANTINUS A. ad Evagrium.

NEmo [45] judex [46] aliquem suo arbitrio de curia liberet: nam si quis fuerit hujusmodi [47] infortunio depravatus, ut debeat sublevari, de ejus nomine ad nostram scientiam referri [48] oportet: ut certo temporis spatio civilium munerum ei vacatio portrigatur. PP. Id. Mart. CONSTANTINO A. 3. & LICINIO 3. CONSS. 313.

De Tabellionatu.

15. Idem A. Mechilio Hilariano correctori Lucaniæ & Brittiorum.

UNiversos [49] decuriones volumus a Tabellionum [50] officiis [51] temperare. Dat. 3. Kal. Febr. SABINO & RUFFINO CONSS. 316.

14 *l.* 2. *in fin. ff. eod.* 15 Album quid, vid. *tit. ff. de albo scribendo.* 16 Adoptivus dignitate adoptantis fruitur. 17 Adoptivus filius ad vicem naturalis pignoris adscriptus, feu adfcitus. 18 Invicem. 19 Pignora naturalia vocat Italos filios naturales, funt enim ἐνέχυρα ἐκ, Theophylact. *Schlaspf. in epist. Theophil. Inst. de fastid. testorum, in princ.* Seneca, pignora pacis. 20 *l.* 5. §. *ex quibus causis infam. irrogatur.* 21 *al.* XI.
22 Pœnam definitam vide in *l. omnes judices.* J. Mod. 23 Decuriones creari etiam filiifamilias possunt. 24 Devocari, *al. nominari.* 25 Pro filio decurione pater non tenetur, nisi in ejus decurionatum consenserit. *l.* 3. *ne filius pro patre. l.* 3. §. *quod pater* 5. *l.* 17. §. 1. *ff. de munerib. l.* 4. J. *de filiisfamil. h. l. tit.* 60. 26 Denominationem.
27 Literarum expertes & imperiti decuriones creari possunt. 28 Nostra jura.
29 Communio bonorum, neminem obligationi alienæ adstringit. adde *l.* 3. J. *de munerib. & honorib. non continuand. h. l. tit.* 40. 30 Al. *Paulina.* 31 Infamis removetur a decurionatu. 32 Cæcus cæcitate ipsa decurionatum non amittit: sed infamia tantum contracta. adde *l.* 1. §. 5. *vers. casum. ff. de postuland.* 33 Al. *proscribendo.* al. *describendo.* Cont. 34 Liberos qui habet in decurionatu adipiscendo, alii liberos non habenti præferendus, *ut hic, l.* 6. §. 5. *ff. eod.* Præsumitur enim liberos habens, de republica magis sollicitus esse, quam is, qui non habet. Vid. Alciat. 1. *prof.* 36. adde quædam ex l. Julia, quæ apud Gellium, *lib.* 2. 35 Vid. *l. ult.* J. *qui ætate. l.* 3. *l.* 5. §. 7. *ff. de jure immunitatis.* 36 Uxor pro marito decurione convenini non potest. adde *l.* 2. *supr. ne uxor pro marito.* 37 Dos tamen tenetur ob civile munus vel honorem mariti, nec speciale hoc est in primipilata: parapherna non tenentur *l.* 3. *supr. Ne uxor pro mar.* Mod.
38 Non est. 39 Infamis immunitatem muneruin habere non potest. adde *l.* 8. *supr. & l.* 49. J. *eod. l. unic.* J. *de infamib. h. l. tit.* 57. *l.* 3. §. *fi in metallum* 2. *ff. de minoris. Novell. 45. in princ.* 40 Privilegio frui non meretur, qui pœnam meretur. *l. Judæi* 11. *ubi Gloss. supr. de Judæis, l. qui sine* 38. *ff. de negotiis, & privilegium, causi.* 11. 9. 3. *cap. tuarum, cap. ut privilegia, x. de privilegiis.* 41 Al. *De.* 42 A decurionatu non liberat Præsidis sententia. adde *l.* 14. J. *eod.* 43 Sic legit Eustathius ἀπὸ χρόνων. Cujacius tamen mallet *l. ult.* 44 Podagra non liberat a decurionatu. adde *l. Podagra* 3. J. *qui morbo se excusant. h. l. tit.* 50. 45 *Cod. Theod. lib.* 12. *tit.* 1. *l.* 1. sed hæc lex multum est immutata. 46 Adde *l.* 13. *supr. eod.* adde *l. unic.* J. *de his qui a principe vacat. h. l. tit.* 47 Al. *hujus.* 48 Deferri. *Goth.* Præses provinciæ tribuere munerum vacationem non potest, etiamsi justa videatur dandæ vacationis causa: subesse: veluti paupertas, aut eversio bonorum, aut morbus sonticus, fed impetranda est a principe. *l.* 1. J. *de iis, qui a princ. vac. acc.* Mod. 49 *Cod. Theod.* 3. 50 Tabellio esse non potest, qui decurio est, *ut hic*, adde *l.* 21. *supr. ad l. Corn. de falsis.* Cur ita jus est? An quod scribæ munus vile? ita post Accursium, Bartolum & alios notat Tiraquellus *cap.* 30. *de Nobilitate.* Livius 9. *C. Flavius Cn. filius scriba, patre libertino, humili fortuna ortus. Facit, quod scribæ merces pro opera, non pro industria detur*, licet Alciatus contra sentiat, *in l. mercis appellatio* 66. *ff. de verb. sign.* Sed idem servi publici appellantur, *l. non aliter* 18. *ff. de adopt. l.* 2. *ff. rem pupilli salvam fore. Theoph. Inst. de adopt.* Quid, quod Cicero 5. *Verrina*, Scribæ tabellarium præconem & viatorem præferat: quasi dignum majori mercede: Quæ omnia ad minutos & minorum judicum scribas referre possis: nec enim magni Senatus, vel Principis scribas, viles possis dicere, vel ignobiles, qualem dicens Eumenem Alexandri, Plutarchus *in Eumene*, Porfenæ scribam, Livius 2. Æschinem Athenienfium, Libanius *in argumento orationis περὶ παραπρεσβείας*, quales denique scribæ illi, quos munus honorificentissimum sustinuisse apud Græcos, refert Æmilius Probus. His adde Guidonem Papæ *quæst.* 90. Adde Novellam Leonis περὶ σκολικῶν σημειωτῶν διατάξεων, ubi de creatione Tabellionum.
51 Tabelliones tamen, qui sunt publici contractuum scriptores, ad decurionatum vocari

De discessu.

16. Idem A. ad Hilarianum Proconf. Africæ [1].

SI quis decurio, vel propriæ rei causa, vel Reipublicæ cogatur nostrum adire comitatum: is non [2] ante discedat, quam insinuato Judici [3] desiderio proficiscendi licentiam [4] consequatur. Quod si pro sua audacia parvi aliquis hanc fecerit jussionem, indignationem [5] competentem fortiatur. PP. 7. Id. Jul. *Carthag.* CRISPO 3. & CONST. [6] 3. CONSS. 334.

De militia.

17. Idem A. ad Evagrium PP. 7.

QUi derelicta curia militaverit [8], revocetur ad curiam. Dat. 16. Kal. Jun. CONSTANTINO A. 7. & CONSTANTIO C. CONSS. 326.

Si ad magistratum nominatus lateat.

18. Idem A. 9.

SI ad magistratum [10] nominati aufugerint, requirantur: & si pertinaci [eos [11]] animo latere patuerit [12], his ipsorum bona permittantur, qui præsenti tempore in locum eorum ad Duumviratus [13] munera vocabuntur: ita ut si postea reperti fuerint, biennio integro onera Duumviratus cogantur agnoscere: Omnes enim qui obsequia publicorum munerum tentaverint declinare, simili conditione teneri oportet. Datum 3. Kalend. Octobr. *Serdicæ*, CONST. A. [14] 7. & CONSTANTIO 4. CONSS. 326.

De rescriptis.

19. Idem A. ad Lucretium Paternum [15].

VAcuatis [16] rescriptis, per quæ munerum civilium nonnullis est vacatio præstita [17], omnes civilibus necessitatibus aggregentur: ita ut nec consensu civium vel curiæ præstita cuiquam immunitas valeat [18], sed omnes ad munerum societatem conveniantur. Dat. 8. Kal. Novembr. *Heracleæ*, CONSTANTINO A. [19] 3. & CONSTANTIO 4. CONSS. 326.

De magistratuum desertoribus.

20. Impp. CONSTANTIUS & CONSTANS AA. Ordini civitatis Ædesenæ [20].

CIrcensum [21] magistratus desertores ad eam Gravitas tua faciat necessitatem conditionis urgeri, ut quascunque pro his expensas civitas prærogaverit, refundere protinus ac repræsentare cogantur [22]. Dat. 14. Kal. Februar. *Naissi*, ACYNDINO & PROCULO CONSS. 340.

De immunitate.

21. Iidem AA. Nemesiano Com. [23] largitionum.

CUriales omnium civitatum nullam [24] pro re privata nostra debent inquietudinem sustinere: nec hujusmodi oneribus velut extraordinariis occupari: quoniam satis est, si civitatum munera per eos congrue compleantur [25]. Dat. Prid. Id. Aug. *Bessa*, ACINDYNO & PROCULO CONSS. 340.

Qui sequuntur matrem.

22. Imp. JULIANUS A. Juliano Comiti Orientis [26].

EOs indulserunt veteres Principes ex [27] materno genere curialibus Antiochenis [28] adscribi, quos patris conditio [29] nullius vindicaret juri civitatis. Datum 5. Kalend. Septembr. *Antiochiæ*, MAMERTINO & NEVITA CONSS. 362.

De debitis alienis.

23. Idem A. Juliano Comiti Orientis [30].

PRovidendum est eorum novitati decurionum, qui nuper nomen curiis addiderunt, ne [31] præteritis debitis susceptorum onerentur: sed conventis propter hæc debita [his] qui ea præcedentibus delegationibus [32] contraxerunt, nullam eos molestiam pro farcina nominationis alienæ fuitane patiaris. PP. *Byritho*, Kal. Novembr. MAMERTINO & NEVITA CONSS. 362.

De duodecim liberis.

24. Idem A. Leontio Consulari Palæstinæ [33].

SI quis decurio pater sit duodecim [34] liberorum, honoratissima [35] [munerum [36]] quiete donetur. Dat. Kalend. Mart. *Antiochiæ*, JULIANO A. 4. & SALLUSTIO CONSS. 363.

An curialis ultra terminos suæ civitatis exhibere sui præsentiam debeat.

25. Impp. VALENS, & VALENT. AA. ad Byzacenos [37].

CUriales [38] ultra [39] terminos propriæ civitatis non jubeantur a moderatoribus provinciarum exhiberi sui præsentiam, nisi publica necessitas exegerit. Datum prid. Id. Septembr. *Aquil.* divo JOVIANO & VARRONIANO CONSS. 364.

De prætextu religionis.

26. Iidem AA. ad Modestum PP.

QUidam ignaviæ [40] sectatores, desertis civitatum muneribus captant solitudines, ac secreta [41], & [sub] specie religionis cum cœtibus monazonton [42] congregantur. Hos igitur atque in hujusmodi deprehensos erui latebris consulta præceptione mandamus: atque ad municipia patriarum [43] subeunda revocari, & pro tenore nostræ sanctionis familiarium rerum carere illecebris [44]: quas per eos censuimus vindicandas, qui publicarum essent subituri munera functionum. PP. *Byritho*, Kal. Januar. VALENTINIANO & VALENTE AA. CONSS. 365.

De militia paterna, vel avita.

27. Iidem AA. Mauris Sitifensibus.

PRivilegio [45] militiæ [46] paterne se [47] non vindicet, quem assuetus [48] curiæ nexus adstringit. Quod si militari avo, & patre decurione nasceatur, paternæ erit succedaneus functionis [49]. Dat. 9. Kalend. Mart. [50] *Trever.* VALENTINIANO & VALENTE AA. CONSS. 365.

De muneribus.

28. Iidem AA. & GRATIAN. ad Volusianum P. U. [51].

NUllus qualibet prærogativa fultus, a debitis [52] muneribus habeatur immunis. Dat. 4. Kalend. Jul. *Mediolan.* VALENT. & VALENTE AA. CONSS. 368.

Utrum filius patris, vel matris conditionem sequatur.

29. Iidem AA. Germano PP. Galliarum.

NAti ex inquilinarum [53] nostræ domus matrimonio & patre decurione, non patrum suorum, verum [54] matrum conditionem sequantur. Dat. 3. Id. Octob. VALENTIN. & VALENTE AA. CONSS. 368.

De actionibus publicis.

30. Iidem AA. ad Modestum PP.

PRocuratores [55] reipublicæ actionibus publicis debere uti non venit in dubium.

De curialibus in publicum protrahendis.

Potest quis extrahi de domo ut accepto officium, & occultator punitur. Bart.

31. Imppp. VALENT. VALENS & GRATIANUS AAA. ad Modestum [56]. PP.

EX omnibus domibus [57] producti, qui origine sunt curiales [58], ad subeundam publicorum munerum functionem protrahantur [59]: quippe cum occultatoribus [60] talium, præter jacturam existimationis, etiam rerum discrimen incumbat, si ulterius progressi, utilitatem publicam privatis custodiis [61], & patrociniis postponant. Dat. 3. Id. Jul. *Ancyræ*, GRATIANO A. 2. & PROBO CONSS. 371.

possunt. *l. si quis decurio.* 21. *supr. ad leg. Cornel. de falsis.* Goth. Vide Cujacium hic, Ferrandum *lib.* 2. *explic. cap.* 15. Forcatulum *Necyom. dia eg.* 98. Mod. 1 *C. Th. eod. l.* 9. 2 Decurio rei propriæ vel publicæ causa, Comitatum (ea nulam principis adire non potest, antequam judici desiderium profiscendi insinuaverit, & missionem impetraverit. 3 Id est, præsidi. *Goth.* Obstare videtur *l. pen.* J. de legat. videtur, inquam, non obstat: Præsidi enim decretum & causa legationis non insinuatur, commentum tamen sive ἀνάκρισιν ab eo postulare necesse est. *Mod.* 4 Ea ἀνακρισις. adde *l. pen.* J. *de legationib.* 5 *Deportationis exitum*, *in C. Theod.* 6 Al. *Cas.* 7 *C. Theod. eod. l.* 13. *in fin.* 8 Decurio, miles, relicta curia esse non potest. *l.* 51. *l.* 55. *in princ.* J. *eod.* 9 *C. Theod. eod. l.* 16. 10 Duumviratum scil. 11 Al. *deest.* 12 *Parnerint, in Cod. Theod. & quibusd. lib.* 13 Duumviri sunt magistratus municipales annui. Duumviratii, qui duumviratu abierant. August. *de cura pro mortuis habenda.* Goth. In municipiis enim aliis duumviri erant, in aliis quattuorviri. *l.* 1. J. *de jul. & lib. deb. cers.* in quibusdam ædiles, *l.* 2. J. *eit. prov. l. qui insulam.* §. *adilis. ff. locatis.* & tale tuit Arpinum, de quo Cicero: *Ædilem filium meum fieri volui, is enim magistratus in nostro municipio nec alius ullus creari solet.* ad hoc exemplum *Lanuvium Dictatores* habebat, *Capua Prætores*, *Alexandria Hypomnematographos. l.* 59. J. sed ut ad duumviros revertamur, qui eo honore perfuncti erant, *Duumviratii* dicebantur. Augustinus de cura pro mortuis: *Curialis pauper vix illius loci duumviratilitius.* Mod. 14 *Al.* VII. 15 *C. Theod. eod. l.* 17. 16 *l.* 28. *l.* 37. *l.* 43. *in fin. l. ult. in fin.* J. *eod.* 17 Præstituta. 18 *Ex eod. titul. l.* 29. 19 *Al.* VII. 20 *Sic Cujac. restituit.* al. *autem legitur*, Constantinæ. 21 *Al.* Cytenensium, verum intelligit Judos Circenses, et satis lex ipsa indicat. Jubet autem Duumviros non edentes Judos Circenses, Reipublicæ protinus reddere compelli ea, quæ in eam rem Respublica prærogaverit, *ut hic.* Idem est in Prætoribus. *l.* 6. *C. Theod. eod.* 22 Hoc dicit Duumviros non edentes Judos Circenses, protinus Reipublicæ reddere compelli ea, quæ in eam rem respublica prærogaverit. Similis est de prætoribus lex ejusdem Constantii *lib.* 8. *C. Theod.* his verbis: *Pro eo, quem absentem tempus editionis invenerit, exigendam debitam fiscus expendat, post adventum eundem, quæ prærogata fuerunt, solvitur.* Mod. 23 *C. Theod. eod. l.* 30. 24 *l.* 14. J. *de susceptoris. h. l.* 11. 70. *l.* 2. J. *de silentiariis, l.* 12. *tit.* 16. *l.* 17. 5. 7. *l.* 18. *ff. ad municip.* 25 *Congrua compellantur*, *in C. Th.* 26 *C. Theod. eod. l.* 51. 27 *Qui*, *in C. Th.* 28 *l.* 62. *in princ.* J. *eod.* Goth. Sic & Ilienses & Delphenses privilegiati fuerunt, non quidem ut editus matre curiali & patre non curiali, curiam maternam sequatur, sed ut editus utroque parente curiali, matris Iliensis aut Delphicæ, vel etiam Bonnicæ (nam huic quoque idem indultum) curiam sequatur. *l.* 1. *ff. ad Munic.* amplius Ilienses Claudii temporibus etiam omni publico munere soluti erant. *l. non tantum.* §. *Iliensibus. ff. de excus. tut.* qua de re vide Cujacium hic. *Mod.* 29 *Dignitas, in C. Theod.* 30 *Cod. Theod. eod. l.* 54. meminit Zosimus *lib.* 5. 31 Decurio nyus non tenetur solvere ea alienum antecessoris sui, quem non nominavit. 32 Susceptor nemo creatur fine delegatione. 33 *C. Theod. eod. l.* 55. 34 *In C. Theod. & vet. exemp.* 13. unde Cujac. legendum existimat 16. duobus 2. mutatis in 5. Goth. Vide Ferrandum Paes *in tract. de excusat. par. ab num. liber.* Mod. 35 Al. *honestissima. & ita in l. semper* 5. *ff. de jure immunitatis*, ὁ ἔχων ἄκκα τε πάσης, τιμίτερον κατηγορούσιν ὑπόκειται. 36 Deest *in Cod. Theod. & quibusd. manuscr.* 37 *In C. Th. l.* 60. *eod.* 38 Vid. *ipsum. C. Th. & Alciat. lib.* 13. *disponti. cap.* 11. 39 Curialis extra civitatem pertrahi non potest, nisi publica necessitas aliud exigat. adde *Novell.* 49. *in fin. princ.* 40 *C. Theod. eod. l.* 63. pertinet autem hæc lex ad monachos Ægypti, quibus Valens pertinaciter infensus fuit, ut ex ipso Cod. Theod. constat. 41 Ignavi, eorumque secta legibus notatur. adde *l.* 52. §. *pennis. supr. de episc. & cleric.* adde Arist. 1. *Polit.* 4. De operis monachorum Hieronymus ad Rufticum monachum, *can. nunquam.* 33. *de consecratione. Distinct.* 5. *Novell.* 133. *c.* 6. ubi adversus ignavos, aude *Nov. Leon.* 10. 42 E secretis fuis ignaviæ sectatores ad fuam curiam, *ut hic* (ut metallarii ad fua metalla) revocantur. *l. ult.* J. *de metallariis. l.* 11. *tit.* 6. Eorum autem, qui in secretis ita vivunt, præfecti, archimandritæ, *de quib. supr. in tit. de episcopis.* 43 Id est, solitariorum monachorum. hoc autem constituit Valens Arrianus Basilio Magno, monachorum multorum principi ac patri infestus, *ut testatur* Gregorius Nazinzenus, & tamen hæc lex probata a Justiniano: ut & SC. fadum Neronis Imperatoris tempore, *l. 1. ff. ad SC. Treb.* 44 Hoc ad eos proprie pertinet, qui curia relicta in solitudines se recipiebant, quos ad alios qui ad eos propria & testamenti factione retinebant. *l. generaliter. supr. de episc. & cleric.* vide Forcatulum *in Cupidine Jurisperito. cap.* 5. Mod. 45 Patriam deserens impius. *l. pen. supr. de rescr. vend.* Goth. Vid. Aciat. *lib.* 3. *disponti. cap.* 11. & Francisc. Amajam *hic.* Anf. 46 *Ex eod. tit. l.* 64. *C. Th.* 47 Avo decurione, patre milite natus avi: patre decurione, avo milite, patris conditionem sequitur. Militiæ præfertur ita curiæ. adde *l.* 35. *in fin.* J. *eod.* Goth. Vide Cujacium *ad cap.* 4. *lib.* 3. *recept. sent. Julii Pauli.* Mod. 48 *Habitus, in veter. lib. quod idem est, atque, avitus, ut legitur in C. Th.* 49 *Functio, in C. Th.* 50 *Al. Mayn.* 51 *C. Th.* quo aliquid hic detractum. 52 Decurio dignitatem, aut militiam adfecutus, immunis a muneribus esse potest. adde *l.* 19. *supr. eod.* 53 Inquilinorum. 54 Curiali patre, matre inquilina, vel colona dominica natus, colonus est, non curialis: inquilinatum sequitur potius, quam curiam, *ut hic*, quod abrogatum videtur *Novell.* 38. *cap.* 2. 55 Procuratores Reipublicæ causas Reipublicæ agunt apud Præsidem aut Principem. *Goth.* Qui *& curatores* reipublicæ dicebantur: atque hi erant judices & censores rerum ad civitates pertinentium. *l.* 1. *supr. de mod. mun. l. ult. ff. ad. affist.* Is est unus ex decurionibus, prædia publica & vectigalia locat, pecuniam publicam tractat, opera & loca publica curat. *l. ad curatores. ff. de damn. infect. l.* 3. §. *plane l.* 5. §. *idem ait.* & §. *hæc verba ff. quod vi aut clam. l.* 2. & 3. *ff. de admin. rer. ad civit. pertin.* Mod. 56 *Cod. Theod. eod. l.* 76. 57 Vid. *l.* 39. J. *eod.* 58 *Curiali, in Cod. Theod.* 59 Vid. *l.* 103. *ff. de reg. jur.* Peckium *cap. de jure fisteni.* 60 Occultator decurionis punitur. 61 *In quibusd.*

De fabricensibus.

32. Imppp. GRATIAN. VALENT. & THEOD. AAA. ad Neotherium PP. [1].

FAbricenses [2] ordinibus [3] restituantur, qui originem curialem & propria [4] munera declinaverint civitatis: reliqui ne [5] levi quidem inquietudine pulsentur. Dat. 16. Kal. April. *Thessal.* GRATIANO 5. & THEOD. I. AA. CONSS. 380.

De tormentis.

33. Iidem AAA. Eutropio PP. [6].

OMnes Judices provinciarumque Rectores a consuetudine temerariæ usurpationis abstineant, sciantque neminem omnino principalium [7] aut [8] decurionum sub qualibet culpæ aut erroris [9] offensa cruciatibus [10] esse subdendum. Quod si quis forte Judicum in hanc pertinaciam illiciti furoris eruperit, quod audeat principalem aut decurionem, & suæ curiæ (si sic dici oportet) Senatorem [11], tormentis [12] subdere, viginti librarum auri illatione multatus, & perpetua infamia inustus, ne [13] speciali quidem rescripto notam eluere [14] mereatur: & officium quinquaginta librarum auri multam fisco nostro cogatur inferre: quoniam ut pertinaciæ judicis [sui [15]] resistat, liberam eidem contradicendi permittimus facultatem. Dat. 12. Kal. August. *Heracleæ*, EUCHERIO & SYAGRIO CONSS. 381.

De procuratione.

34. Iidem AAA. Floro PP. [16].

SI quis procurationem [17] facultatum suarum curiali crediderit esse mandandam, totius dignitatis exceptione depulsa, gravissima pœna plectetur: ille vero qui immemor libertatis & generis, infamissimam suscipiendis vilitatem [18], existimationem suam servili obsecundatione damnaverit, tradatur exilio. Dat. 10. Kalend. Novembr. *Constantinop.* ANTONIO & SYAGRIO CONSS. 382.

De filiis decurionum.

35. Iidem AAA. Posthumiano PP. [19].

IN filiis decurionum retinendis priorum [20] præceptorum decreta sublimitas tua custodiat: eosque [21] qui advocationis [22] obtentu [23] curialia onera declinant, agere universa [24] compellat: quæ etsi necessitas non exigit, tamen patria non remittit: ipsos quinetiam filios magistrorum [25] qui ex curialis stirpe descendunt, simili modo obnoxios esse decernat. Datum 8. Id. April. *Constantinop.* MEROBAUDE 2. & SATURNINO CONSS. 383.

Utrum filii patris an matris conditionem sequantur.

36. Iidem AAA. ad Basilium Com. S. L. [26].

EXemplo [27] Senatorii ordinis, patris [28] originem unusquisque [29] sequatur: nec valeant specialiter [30] delata rescripta, si quis se, matris origine defensa [31] a majore curia ad minorem transferti fortasse promeruerit: neque ulla pro more [32] provinciæ referri [33] sinatur exceptio. Dat. 16. Kal. Jul. *Romæ*, MEROBALDO 2. & SATURNINO CONSS. 383.

De rescriptis.

37. Iidem AAA. Posthumiano 2. PP. [34].

QUotiescunque se ex rescriptis [35] nostris aliquid impetrasse contendunt hi quos obnoxios curiæ, vel [36] origo fecerit, vel latum inter partes judicium designaverit: nullam prorsus spem curiam declinandi ex colore sacræ jussionis accipiant. Dat. 14. Kalend. August. *Constantinop.* MEROBALDO 2. & SATURNINO CONSS. 383.

De pœnis.

38. Iidem AAA. ad Cynegium PP. [37].

NEque officialium [38] pœnæ [39] specie atque æstimatione curiæ dedatur [40]: nisi si quis forte curiam defugiens, ob hoc cœperit militare [41]: ne [42] ingenitis [43] fungatur officiis. Omnes itaque omnino Judices [44] tuæ censuræ subditos admonebis, ne quis [eorum [45]] existimet curiæ loco [46] supplicii quenquam deputandum: cum utique [47] unumquemque criminosum [48] non dignitas debeat, sed pœna comitari. Dat. 8. Id. Novemb. *Constantinop.* RICHOMERE & CLEARCHO CONSS. 384.

De privilegio domus Principis.

39. Iidem AAA. ad Eusignium PP. [49]

CUriales qui sese privilegio [50] domus nostræ defendi posse crediderint, ad curiam retrahantur, & [51] propriis functionibus mancipentur, & publica damna sarciant. Datum 8. Kalend. Januar. HONOR. N. P. B. & EVODIO CONSS. 386.

De delictis.

40. Imppp. VALENT. THEODOS. & ARCADIUS AAA. Cynegio PP. [52].

QUilibet principalium [53] vel decurionum, [si [54]] vel decoctor [55] pecuniæ publicæ, vel fraudulentus in adscriptionibus illicitis, vel immoderatus in exactione fuerit inventus: juxta pristinam consuetudinem non solum a vobis, quibus [56] propter loci dignitatem rerum summa [57] commissa est, verum & a judicibus [58] ordinariis plumbatarum [59] ictibus subjiciatur [60]. Dat. die Kalend. April. *Constantinop.* VALENTIN. A. 4. & EUTROPIO CONSS. 387.

De conditione non mutanda, & curia non relinquenda. De senectute.

41. Iidem AAA. Cynegio PP. [61].

DEcurio fortunam, quam nascendo meruit, suffragiis atque ambitione non mutet: & si vacare per senectutem [62] potuerit propter ordinationem, quæ per plurimos cito [63] definiri solet, curiam non derelinquat. Dat. prid. Non. Jul. *Constantinop.* VALENT. A. 4. & EUTROPIO CONSS. 387.

De viris militaribus.

42. Imppp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA. Abundantio Com. & Magistro utriusque militiæ [64].

MIlitaribus [65] viris nihil sit commune cum curiis nihilque [66] sibi licitum sciant, quod suæ non subjectum est potestati: nullum injuria, nullum verbere, nullum gravi pulsatione Tribunus, Duxve [67] ille, aut Comes sit, curialem principalemve contingat. Si quis posthac temerario, & inconsiderato ausu ullum ex principalibus viris usurpata attrectaverit injuria: sciat se decem libris auri esse multandum. Dat. prid. Kal. August. *Constantinop.* ARCADIO A. I. & RUFINO CONSS. 392.

De officiorum privilegiis, actuum præjudiciis, rescriptis & adnotationibus.

43. Iidem AAA. Rufino PP. [68].

OMnes, qui curiali obstricti sanguine diversis se officiorum [69] privilegiis & actuum [70] præjudiciis aggregarunt, reddendos muniis [71] esse non ambiges. Sed nec rescripta, aut adnotationes ad munerum fugam prodesse permittimus. Dat. Prid. Id. April. *Constantinop.* THEOD. A. 3. & ABUNDANTIO CONSS. 393.

De matris conditione.

44. Iidem AAA. Rufino PP. [72].

NUllus [73] solius materni [74] sanguinis vinculis illigetur: quia [75] mulierum infirmitas nunquam hujusmodi functionibus reddit obnoxios, a quibus ipsa habetur immunis. Dat. 5. Id. August. *Constantinop.* THEODOS. A. 3. & ABUND. CONSS. 393.

De curialibus eligendis.

45. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Theodoro PP. [76].

AD subeunda patriæ munera dignissimi [77] meritis [78] & facultatibus [curiales] eligantur: ne tales forte nominentur, qui functiones publicas implere non possunt. Datum 13. Kalend. Februar. OLYBRIO & PROBINO CONSS. 395.

legitur studiis. 1 *C. Theod. eod. l.* 81. 2 Fabricenses ἐπιλοιποι. 3 Curiales, qui se Fabricensium collegio dederint, retrahendi, & ordini seu curiæ suæ restituendi. *l.* 4. J. *de Fabricensibus. l.* 11. *tit.* 9. 4 *Propria*, *in C. Theod. & vet. quibus lib.* 5 Al. *nec.* 6 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 85. 7 Principales decurionum primi. Pro curiarum amplitudine quinque, decem, vel viginti erant: Principalium primus, primus Curiæ, *l.* 56. J. *eod.* quasi consul. His principalibus pene similes sunt, qui nobis Capitolini & Scabini, alias pro qualibet curiali fumitur principalis. Sic Augustinus Arcopagitas, principales Athenienfium vocat. 8 *Ac in C. Theod.* sunt autem principales, decurionum primi. 9 Al. *Anterioris in lib. Amr. & Dionys. sub cujusibet culpæ aut anterioris offensæ*, &c. 10 *Plumbatarum cruciatibus*, *in Cod. Theod.* quod est a compositoribus immutatum, ut paulo post, ubi repositorum, *tormentis. l.* 40. J. *eodem.* 11 Decuriones fuæ curiæ quasi Senatores erant: Curia ipsa, minor senatus. *l.* 36. J. *eod. l.* 239. §. 5. *ff. de verb. sign. Novell.* 38. Eusgrius *l.* 3. Majorianus *Novell. de Decurionibus.* Cassiodor. 9. 12 Decuriones a pœnis sut tormentis plebejorum immunes sunt. Pœnæ plebejorum equulei, ungulæ, fidiculæ. *l.* 57. *l.* 58. J. *eod. l. ult. ff. eod. l.* 2. J. *de decur. Urbis Romæ. l.* 11. *tit.* 13. *l.* 12. *supr. de pœnis. Novell.* 45. *Augustin. epist.* 63. & *l.* 3. *contra Cresconium.* ex gradu & conditione reorum torma tormentis datur. 13 *Nec*, *in Cod. Theod.* 14 Eruere. 15 Al. *deest.* 16 *Ex Cod. Theod. eod. l.* 92. quem vide & confer. multa enim hic sunt detracta. 17 Decurio procurator alterius esse non potest, adde quæ scripsi *ad l.* 6. §. 2. *ff. eodem.* 18 Vide Wurmser. *l. Observat.* 12. 19 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 98. 20 Leges anteriores sequendæ in his decurionum in curia retinendis. 21 Eos quoque. 22 Advocatione fungi decurio potest. *l.* 56. *l.* 57. J. *eod. l.* 13. §. 2. *ff. ad l. Corn. de falsis.* tabellio esse non potest: *l.* 15. *supr. eodem.* Licet a decurionatu vocari possit. *l. si quis decurio* 21. *supr. ad leg. Corn. de falf.* 23 Decurio advocationis obtentu civilia munera detrectare non debet. 24 *Onera universa*, *in Cod. Theod.* 25 Magistrorum, id est, professorum artium liberalium, ex curiali genere descendentium sui a civilibus muneribus non excusantur, ut patres. 26 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 101. 27 Exemplo senatorii ordinis dixit. est enim sua inter senatores & curiales seu Decuriones similitudo. dixi *l.* 33. *supr. eod. Novell.* 38. *cap.* 6. 28 Originem patris sequuntur ut Senatorii, ita Decuriones. 29 Municipes *unusquisque*, *in Cod. Theod.* 30 Privilegium privatus impetrare non potest, ut ne sequatur patris, sed matris conditionem, *ut hic*, civitates vero & provinciæ possunt. *l.* 22. *supr. eodem.* 31 *Defendens*, *in Cod. Theod.* 32 Consuetudine hoc jus adquiri non potest, ut liberi sequantur matris originem. 33 Referre. 34 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 102. 35 Privilegia impetrata in fraudem curiarum non valent. *l.* 19. *supr. eodem.* ut incolatus possidendi conditio. 36 Curiæ fubjicitur quis origine vel sententia, *ut hic.* 37 *Cod. Th. eod. tit. l.* 108. 38 Officiales hic, cohortales officiales præsidum. 39 Pœnæ species olim, curiæ subjici, ut hic: mox dicetur plenius. 40 *Edatur*, *in Cod. Theod.* 41 Militia decurionibus interdicta, vide *l.*

quenquam deputandum: cum utique 47 unumquemque criminosum 48 non dignitas debeat, sed pœna comitari. Dat. 8. Id. Novemb. *Constantinop.* RICHOMERE & CLEARCHO CONSS. 384.

De privilegio domus Principis.

39. Iidem AAA. ad Eusignium PP. 49

CUriales qui sese privilegio 50 domus nostræ defendi posse crediderint, ad curiam retrahantur, & 51 propriis functionibus mancipentur, & publica damna sarciant. Datum 8. Kalend. Januar. HONOR. N. P. B. & EVODIO CONSS. 386.

De delictis.

40. Imppp. VALENT. THEODOS. & ARCADIUS AAA. Cynegio PP. 52.

QUilibet principalium 53 vel decurionum, [si 54] vel decoctor 55 pecuniæ publicæ, vel fraudulentus in adscriptionibus illicitis, vel immoderatus in exactione fuerit inventus: juxta pristinam consuetudinem non solum a vobis, quibus 56 propter loci dignitatem rerum summa 57 commissa est, verum & a judicibus 58 ordinariis plumbatarum 59 ictibus subjiciatur 60. Dat. die Kalend. April. *Constantinop.* VALENTIN. A. 4. & EUTROPIO CONSS. 387.

De conditione non mutanda, & curia non relinquenda. De senectute.

41. Iidem AAA. Cynegio PP. 61.

DEcurio fortunam, quam nascendo meruit, suffragiis atque ambitione non mutet: & si vacare per senectutem 62 potuerit propter ordinationem, quæ per plurimos cito 63 definiri solet, curiam non derelinquat. Dat. prid. Non. Jul. *Constantinop.* VALENT. A. 4. & EUTROPIO CONSS. 387.

De viris militaribus.

42. Imppp. THEOD. ARCAD. & HONOR. AAA. Abundantio Com. & Magistro utriusque militiæ 64.

MIlitaribus 65 viris nihil sit commune cum curiis nihilque 66 sibi licitum sciant, quod suæ non subjectum est potestati: nullum injuria, nullum verbere, nullum gravi pulsatione Tribunus, Duxve 67 ille, aut Comes sit, curialem principalemve contingat. Si quis posthac temerario, & inconsiderato ausu ullum ex principalibus viris usurpata attrectaverit injuria: sciat se decem libris auri esse multandum. Dat. prid. Kal. August. *Constantinop.* ARCADIO A. I. & RUFINO CONSS. 392.

De officiorum privilegiis, actuum præjudiciis, rescriptis & adnotationibus.

43. Iidem AAA. Rufino PP. 68.

OMnes, qui curiali obstricti sanguine diversis se officiorum 69 privilegiis & actuum 70 præjudiciis aggregarunt, reddendos muniis 71 esse non ambiges. Sed nec rescripta, aut adnotationes ad munerum fugam prodesse permittimus. Dat. Prid. Id. April. *Constantinop.* THEOD. A. 3. & ABUNDANTIO CONSS. 393.

De matris conditione.

44. Iidem AAA. Rufino PP. 72.

NUllus 73 solius materni 74 sanguinis vinculis illigetur: quia 75 mulierum infirmitas nunquam hujusmodi functionibus reddit obnoxios, a quibus ipsa habetur immunis. Dat. 5. Id. August. *Constantinop.* THEODOS. A. 3. & ABUND. CONSS. 393.

De curialibus eligendis.

45. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Theodoro PP. 76.

AD subeunda patriæ munera dignissimi 77 meritis 78 & facultatibus [curiales] eligantur: ne tales forte nominentur, qui functiones publicas implere non possunt. Datum 13. Kalend. Februar. OLYBRIO & PROBINO CONSS. 395.

55 *J. eodem.* 42 Nec ingenuis. 43 Ingenita officia, originalia. *l.* 50. J. *eod. l.* 3. *supr. de officio P. Prætor. Orient.* 44 Id est, Præfides. *Goth.* Nam hi subjiciuntur præfecto prætorio. *l. quisibet.* J. Mod. 45 Al. *deest etiam in C. Theod.* 46 Decuriones multis muneribus erant obnoxii, adeo ut pœnæ loco Christiani ab impiis principibus Curiis addicti sint: ut testatur Cassiodorus 1. *Tripartite* 9. & 6. *c.* 7. Ita defertores monachi & clerici addicuntur cohorti Præfectis. *Nov.* 5. *c.* 6. (quod Leo in Novell. 8. mutat & *Novell.* 123. *cap.* 42.) apparitores P. urbi corpori pistorum. *l.* 2 *supr. de apparit. Prafecti.* Hoc enim genere conditionem mutant in deterius. Non sic pœnæ specie cohortalis addicitur curiæ, *ut hic*, vel statius pistrino. *l.* 19. §. *de pœnis.* quia rei conditio fic deterior non fieret. 47 Pœnæ ea conditio est, ut deteriorem faciat conditionem ejus, qui punitur, non meliorem. 48 Crimen pœna, non dignitas comitari debet. 49 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 114. 50 Decuriones nullius domus patrocinio tueri fe debent, cujuscunque illa dignitatis fit vel fortunæ. *l.* 31. *supr. eod.* 51 Et ut in *Cod. Theod.* 52 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 117. 53 Principales, curiæ primi. *l.* 33. *supr. eod.* qui & primates & primicerii. 54 Abest a *Cod. Theod. & quibusd. lib.* sed tollendum non videtur. 55 Decoctores hic & *l.* 12. J. *de susceptoris. h. l. tit.* 70. vid. quæ dixi ad *l.* 2. J. *de palatinis sacrarum largitionum. l.* 12. *tit.* 24. Tertull. *Apologetic.* 56 Cassiodorum *in Psal.* 104. Præfecti vice sacra judicant & curiaram provinciarum potestatem maximam habere noscuntur. 57 Ammian. 17. κορυφαῖα. 3. Eusg. 42. 58 Præsides subjecti funt P. Prætorio. 59 Plumbatarum ictibus castigata decuriones hodie possunt, maxime si eversores pecuniæ publicæ, si iniquam descriptionem fecisse, convicti, si superexactores, vel concussores fuerint. adde *l.* 2. *C. Theod. lib.* 9. *tit.* 38. plumbatarum ictus verbera. *l.* 2. *supr. de exact. trib. h. l. tit.* 19. *l.* 2. *C. Theod. de quæst. l.* 7. *Cod. Theod. de exaction. Ammianus* 29. Prudentius περὶ στεφάνων. 60 Al. *subjaceantur.* 61 *C. Theod. eod. tit. l.* 118. 62 Senectus non excusat a decurionatu, vid. tamen *l.* 5. *in pr. ff. de jure immunit.* 63 Immunitas non tribuit excusationem ab iis, quæ cito expediri possunt. 64 *Cod. Theod. eodem tit. l.* 128. 65 In decurionibus jurisdictio est civilibus magistratibus: at non militaribus. *l.* 37. J. *eodem*, vid. *l.* 2. *supr. de offic. milit.* 66 Nihil. 67 *Dux ille*, *an comes sit*, in plerisque lib. & ita legendum existimat *Cujac.* 68 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 134. 69 *l.* 21. *l.* 28. *l.* 32. *l.* 35. *l.* 39. *supr. eodem.* 70 Actuum præjudicia: adde *l.* 31. *l.* 39. *supr. eodem.* 71 *d. l.* 39. *supr. eod.* 72 *Cod. Theod. eod. tit. l.* 137. §. *nullus.* 73 *Nullus sane solis materni*, &c. *in C. Theod.* 74 Curiæ maternæ civitatis non obligatur, qui patre non curiali, matre vero ex curiali genere natus est. Maternus sanguis curialem non facit. adde *l.* 1. §. 2. *ff. ad municipalem.* excipe *l.* 62. J. *eod.* 75 A matre nemo recte habere potest, quod ipsa mater non habeat, unde notant, non mil tem, militem facere non posse. Dare neme regulariter potest, quod ipse non habet. 76 *Cod Theod. eod. tit. l.* 142. 77 Dignissimis ac potioribus munera injungantur, non ordinationi, *l. ultimo. supr. de potioribus nominandis. l.* 10. *tit.* 65. *l.* 7. *in pr. ff. eod.* 78 *Et meritis*, *in C. Th.* Goth. Atque hoc